

Daria DIMIU

Teleteatru

Cu toate că titlul recentei piese a Liei Bugnar, **7 dintr-o lovitură**, sună un pic a basm, subiectul nu are nici o legătură cu năstrușnicia „croitorașului celui viteaz”. Conducerea Teatrului Național a decis că pentru a-i pune în valoare pe cei mai nou angajați ai primei scene românești era necesară o partitură scrisă anume pentru ei. Conform celor declarate de Ion Caramitru în deschiderea caietului-program, prezentarea celor mai recentți angajați în cadrul aceluiași spectacol, realizat pe baza unui text comandat și scris anume pentru ei, constituie un „proiect unic în istoria Teatrului Național”. Ivit din pana unui coleg de breaslă și de generație, piesa le furnizează actorilor „armele” specifice: personaje verosimil construite, cu caractere și însușiri distincte, cu apartenențe sociale ușor identificabile în cotidian, cu stări conflictuale sau ample replici (adesea confesive), menite să le pună în valoare talentul în cât mai multe registre dramatice.

În spațiul sălii Atelier, publicul este dispus pe trei părți: majoritatea locurilor în amfiteatru, frontal față de spațiul de joc, și câte un rând scurt de scaune pe laterale. Din cele două uși culisante de pe fundal, prelucrarea supradimensionată a fotografiei de grup obișnuiește privitorii cu chipurile concurenților de circumstanță.

Decorul minimal induce – atât prin culoare (podea, pian, scaune ergonomice, cabină de toaletă delimitată de perdele, toate negre, respectiv un eșafodaj metalic, două șifoniere inițial închise și trei largi ecrane suspendate, în diverse tonuri de gri), cât și prin neorânduiala aparentă a pieselor de mobilier – ideea de tern, inert și aleatoriu, idee utilă aducerii în prim-plan a acțiunii. Pe măsură ce aceasta se derulează, ecranele imense transmit în timp real întâmplări din scenă, redate secvențial, aidoma imaginilor preluate de camere din diferite unghiuri și supuse alegerii celor din regia de emisie.

Numai că montaj aici nu există. Nici libertate, nici respect. Mirajul televiziunii se preschimbă în calvar, platoul se transformă, din rampă spre bogăție, recunoaștere și succes, în capcană. Timpul însuși își acutizează cursul, doar 72 de ceasuri devenind, pentru toți cei implicați, din banale – alarmante.

Șapte tineri (respinși la alte preselecții) sunt închiși trei zile și trei nopți în platoul unei televiziuni, sub pretextul că perechea protagoniștilor dintr-o viitoare telenovelă va fi aleasă pe baza votului telespectatorilor. Ideea aparține angajatei postului TV Maniac, *Marina* (Victoria Dicu). Îmbrăcată în nuanțe terne și piese vestimentare private de feminitate, Marina speră că prin acest nou proiect va căpăta aprecierea profesională după care atât jinduiește și în numele căreia face și rabdă orice. Când „șeful” (vocea lui Ion Caramitru) își întrebese, mirat și neîncredător, angajata de ce alesese tocmai această cifră, ea explică: „trei perechi plus unul. Sunt mai ușor de asmuțit”. Previziunile se îndeplinesc parțial. Trei cupluri se înfiripă, pe baza elementelor comune treptat devoalate. Chemați pe rând în „platou”, concurenții sunt poftiți întâi să ia loc pe un scaun din centru, în fața interviuitoarei care încă nu li se arată. În afară de *Clara* (Carmen Ungureanu) și de *Luca* (Axel Moustache), toți preferă alte apelative decât numele din buletin. Motivele personale determinante reies, pe rând, abia spre finalul spectacolului, și transformă ceea ce, prin ritm, situații și replici păruse o comedie într-o suită de tragedii individuale. Culminând cu explozia de sadism a Marinei.

Florin LĂZĂRESCU, Lia BUGNAR, Mihai CALOTĂ

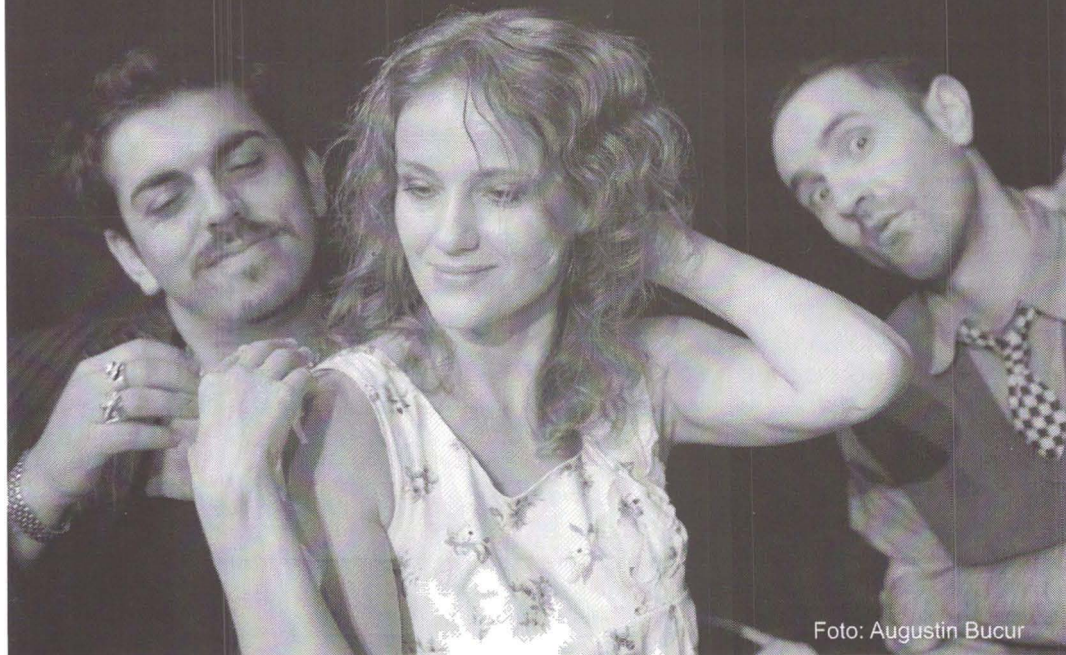

Foto: Augustin Bucur

Despre cei de pe scenă nu se poate vorbi cu ușurință: simpla lor menționare, ca personaje-componente ale unui malaxor unic, televiziunea, ar fi injustă. Cu atât mai mult cu cât „închisoarea cu diagonala de 57 de centimetri” (de care pomenește Billy Wilder, în cugetările cu tentă aforistică inserate în caietul-program) nici măcar nu este principalul vinovat: cu regulile sale stricte, cu ritmul trepidant (deseori haotic), cu necunoscutul și magia-i, imperiul media și transmisia în direct constituie doar vârful – lucitor? poetic? amenințător? – al aisbergului. Corpul lui de neghicit pândește tăcut, nedezvăluit, iminent periculos din străfunduri. Din viața personajelor dinainte de a ni se înfățișa, din existența lor ca sumă de dorințe frânte.

Autoarea o interpretează (în alternanță pe rol cu Florina Gleznea) pe dezinvolta *Ema*. În zestrea personajului intră o mare doză de siguranță, totală dezinhibiție și un curaj fără margini. Ea formează cu *Bobo* o pereche dictată de calcul. Nu ezită nici să facă sex cocoțată pe structura metalică, nici să reia partida la oră de mai mare audiență, nici să încerce să schimbe partenerul, dacă asta i-ar aduce mai multe șanse de a câștiga iluzoriul rol. Orice i se pare posibil și permis. Întregul ei comportament își găsește decodarea în mărturisirea făcută în miez de noapte: ca să îi ofere cele mai bizare cursuri, părinții vânduseră din casă tot, cu excepția televizorului, pe al cărui ecran erau încredințați că își vor vedea, la un moment dat, odrasla.

Bobo (Florin Lăzărescu) este, în oarecare măsură, corespondentul ei masculin. Prototipul șmecherului de cartier, nu are nici gesturi, nici cuvinte îngrijite. Costumul cu dungulițe și lanțurile sunt menite să îi ateste „ascensiunea” socială. Plin de sine, socoate relația cu *Ema* rodul firesc al irezistibilei lui puteri de atracție. Motivul prezenței lui la *casting* este contrar așteptărilor suscitată de un asemenea personaj,

și cu talent prezentat de actor: cu suma de încasat vrea să îi plătească bunicii un by-pass, sumă pe care activitatea de bișnițar nu i-o poate oferi.

Atracția lui *Nick* (Alexandru Nedelcu) pentru *Fefe* (Ana Macovei) este și vădită, și declarată. Tânăr, înalt, simpatic, personajul recunoaște degajat că vrea să își atingă scopurile (aceleași ale tuturor: casă, bani, mașină...) fără prea mare trudă sau așteptare. Nițel arogant, ironic mai mulțșor, el își folosește istețimea pentru a-i manipula pe „stimații telespectatori”. Cinismul afișat este însă mai degrabă o formă de autoapărare. Intrigat de *Fefe*, tendința de protejare, căldura ies la iveală. În hanorac, teniși și pantaloni sport, *Fefe* este pradă unei crize identitare prelungite. Ana Macovei își construiește personajul cu înțelegere și îl investește cu o specială delicatețe. Redată cu sensibilitate, ampla secvență confesivă îmbină disperarea sevrajului cu nevoia nestăvilă de sinceritate, de apropiere sufletească. Impresionează îndeosebi relatarea abandonării ei de către mamă, când parcă transpune în imagini alunecarea degetelor de copil pe textura dresurilor mamei, adormirea din prea mult plâns și șocanta plecare efectivă, când adulta va fi trecut indiferentă cu valiza pe lângă sau peste trupușorul adormit în mijlocul holului. În această experiență traumatizantă își au sorginea toate răzvrătirile fetei, de la adoptarea unui alt nume și repetatele certuri cu tatăl, până la aplecări spre lesbianism și droguri.

Rezervată, educată și timidă, *Clara* mărturisește încă de la intrarea în scenă că nu e sigură că locul ei ar fi acolo. Cântărează la harpă, nu are momentan angajament, și refuză să pândească accidentul vreunui coleg pentru a-i lua locul. Dacă ar câștiga, și-ar cumpăra propriul instrument. Idila cu *Luca* se înfiripă pe baza similitudinilor de educație și preocupări. Zărind-o cu pandantivul de concert la gât, el își amintește că o ascultase, captivat, cu ani în urmă. Cei doi se completează fericit, elanul unuia având ecou în stânjeneala celuilalt. Urmând să fie evacuat împreună cu părinții, visătorul artist – interesat de simțul echilibrului la fluturii daltoniști – alege cu dreaptă judecată iubirea surprinzător descoperită în defavoarea iluzoriei telenovele.

În interpretarea lui Mihai Calotă, personajul lipsit de strălucire *Gabi* captează atenția. Chiar și când stă lipit de fundal. Timid, neîndemânatic, aфон și cu un bun-gust îndoielnic, e clar un inadapdat, și implicit, marginalizat. Partenerii i se adresează rar, și doar pentru a-l acuza sau jigni. El însuși nu angajează relații decât cu camera de filmat, în fața căreia devine volubil, tocmai pentru că acolo nu există componentă umană să-l inhibe. Lui îi aparține finalul straniu al joc de-a televiziunea: cu puțin înainte de expirarea celor 72 de ore, pe când ceilalți dorm, izbucnește într-o tiradă în care sinceritatea caldă, blazarea și disprețul se împletesc. Povara virginității la 28 de ani îl doboară, și *Gabi* își taie venele. Mască în dosul ratingului și al vedetismului, e gestul suprem de a refuza o lume care îl respinge.

În goana după rating – principiul guvernator al televiziunilor –, se mizează pe fascinația pe care emisiunile de tip *reality* o exercită asupra maselor de telespectatori. Fantezia ca tu și numai tu să asști, nevăzut, necunoscut, la crâmpie din viața celorlalți pare adânc ancorată în subconștientul colectiv. Iar dacă acestea presupun dramă, chin sau penibilitate, cu atât mai bine: o formă schimonosită de catharsis te poate învălui în comoditatea propriului fotoliu. Ceea ce are avantajul de a te abate pe moment de la propriul neajuns existențial.

Teatrul Național București, Sala Atelier – 7 dintr-o lovitură de Lia Bugnar (premieră absolută). Regia și scenografia: Ion Caramitru. Muzica: Vlaicu Golcea. Cu: Carmen Ungureanu (*Clara*), Ana Macovei (*Fefe*), Lia Bugnar/Florina Gleznea (*Ema*), Mihai Calotă (*Gabi*), Florin Lăzărescu (*Bobo*), Alexandru Nedelcu (*Nick*), Axel Moustache (*Luca*), Victoria Dicu (*Marina*), Ion Caramitru (*Vocea*). Data reprezentației: 30 noiembrie 2008.